

...สวัสดีค่ะ...

บทที่ 8 การออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

หมายถึง แนวทางการจัดการเรียนการสอนของครู ภายใต้กรอบ
เนื้อหาสาระที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยกำหนด
วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการหรือกิจกรรมให้ผู้เรียนบรรลุ
วัตถุประสงค์ สื่อการเรียนรู้ และวิธีวัดผลประเมินผลที่สอดคล้อง
กับจุดประสงค์การเรียนรู้

(ศศิธร เวียงวะลัย, 2556)

สรุป

แผนการหรือแนวดำเนินการของผู้สอน ที่จัดทำขึ้นเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยมีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร

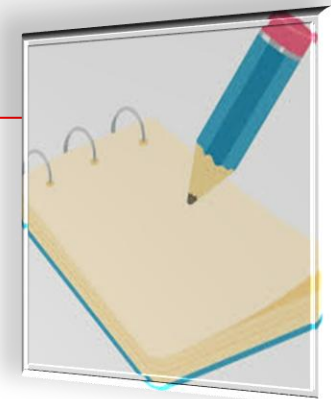

ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

- 1) ทำให้ผู้สอนสอนด้วยความมั่นใจ สอนด้วยความคล่องแคล่ว เป็นไปตามลำดับขั้นตอน อย่างราบรื่น ไม่ติดขัด การสอนจะดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างสมบูรณ์
- 2) ทำให้ผู้สอนมีแผนมีเป้าหมายและมีทิศทางในการสอน ผู้เรียนได้รับความรู้ตามที่ผู้สอนวางแผนไว้
- 3) ทำให้สอนตรงตามหลักสูตร เพราะผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรก่อนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
- 4) ผู้สอนมีการเตรียมตัวล่วงหน้า ส่งเสริมให้ผู้สอนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสอน สื่อ นวัตกรรมและวิธีการวัดและประเมินผล
- 5) แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

ขั้นตอนการจัดทำแผนการเรียนรู้

- 1) วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา เพื่อกำหนดหน่วยการเรียนรู้และรายละเอียดย่อยของเนื้อหาที่จะนำมาทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง
- 2) วิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาและมาตรฐานรายวิชา เพื่อนำมาสู่การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้
- 3) วิเคราะห์สาระการเรียนรู้หรือเนื้อหา โดยเลือกและขยายสาระที่เรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชน

- 4) วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ หรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบทเรียน
- 5) วิเคราะห์กระบวนการวัดผลและประเมินผล โดยเลือกวิธีการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้
- 6) วิเคราะห์สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ โดยคัดเลือกแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้

องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

รายคาบ

แผนการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาแต่ละแห่งอาจมีองค์ประกอบแตกต่างกันออกไป แต่สิ่งสำคัญที่ควรมีในแผนการจัดการเรียนรู้โดยทั่วไปมีดังนี้

1. ส่วนที่เป็นหัวแผนการจัดการเรียนรู้
2. ส่วนที่เป็นตัวแผนการจัดการเรียนรู้

1. ส่วนที่เป็นหัวแผนการจัดการเรียนรู้

เป็นองค์ประกอบต่างๆที่อยู่บนส่วนหัวหรือส่วนบนของแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ลำดับแผนการจัดการเรียนรู้
- 2) ชื่อกลุ่มสาระการเรียนรู้
- 3) ชื่อวิชาที่สอน
- 4) ลำดับหน่วยการเรียนรู้
- 5) ชื่อเรื่อง/เนื้อหาที่สอน
- 6) ระดับชั้นปีการศึกษาที่สอน
- 7) จำนวนชั่วโมงหรือคาบที่สอน
- 8) ชื่อผู้สอน

2. ส่วนที่เป็นตัวแผนการจัดการเรียนรู้

เป็นองค์ประกอบต่างๆที่อยู่ในส่วนของตัวแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด โดยมีองค์ประกอบดังนี้

- 1) มาตรฐานการเรียนรู้ (นำมาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน)
- 2) ตัวชี้วัด (นำมาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน)
- 3) สาระสำคัญ
- 4) จุดประสงค์การเรียนรู้
- 5) สาระการเรียนรู้
  - ความรู้ (สาระที่สอน)

5.1) คุณลักษณะอันพึงประสงค์* (นำมาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หน้า 7)

5.2) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน/สมรรถนะหลัก* (นำมาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หน้า 6-7)

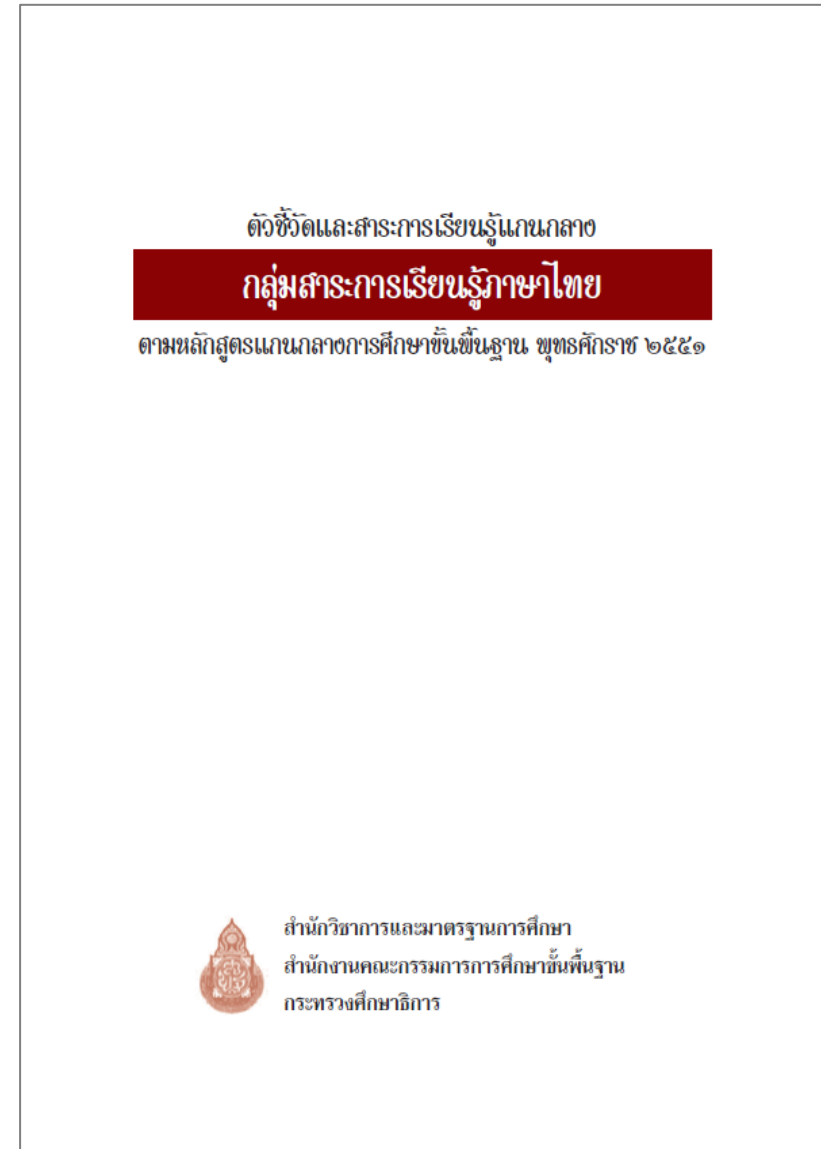

* หมายถึง บาง ร.ร.เขียนไว้ในหัวข้อนี้

- 6) กิจกรรมการเรียนรู้หรือกระบวนการจัดการเรียนรู้
- 7) สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้
- 8) การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้
- 9) บันทึกผลการเรียนรู้หรือบันทึกหลังสอน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551/กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รายละเอียดส่วนตัวแผนการจัดการเรียนรู้

◆ มาตรฐานการเรียนรู้

หมายถึง สิ่งที่ผู้เรียนรู้และสามารถทำอะไรได้ตามที่กำหนดไว้
(สิ่งที่ผู้เรียนควรรู้และปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรมและ
ค่านิยมที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพ
ผู้เรียน)
แบ่งเป็น

- (1) มาตรฐานวิชาการ - ผู้เรียนต้องรู้และเข้าใจ
- (2) มาตรฐานการปฏิบัติ - เป็นผลการปฏิบัติหรือระดับความสามารถ
ที่ผู้เรียนต้องแสดงออก

(นำมาจากหลักสูตรแกนกลางตามกลุ่มสาระที่สอน)

◆ ตัวชี้วัด

คือ สิ่งที่บ่งบอกถึงคุณลักษณะเชิงนามธรรมหรือรูปธรรมที่สามารถวัดได้ ซึ่งตัวชี้วัดจะระบุประเด็นสำคัญดังนี้

- ระบุสิ่งที่ผู้เรียนต้องรู้และปฏิบัติได้ในแต่ละระดับชั้น
- มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้
- นำไปใช้กำหนดเนื้อหาสาระจัดทำหน่วยการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และเป็น

เกณฑ์สำหรับวัดประเมินผล

(นำมาจากหลักสูตรแกนกลางตามมาตรฐานการเรียนรู้)

สิ่งที่บ่งบอกถึงความสำเร็จของการเรียนรู้ที่ถูกกำหนดขึ้น / สิ่งที่ใช้วัดความสำเร็จของการเรียนรู้

ตัวชี้วัดเป็น 2 ประเภท

1. **ตัวชี้วัดชั้นปี** เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปี ในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 3)
2. **ตัวชี้วัดช่วงชั้น** เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

หลักสูตรได้กำหนดรหัสกำกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ดังนี้

ท ๔.๑ ม.๑/๑ อธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทย

ท หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

๔.๑ หมายถึง สาระที่ ๔ มาตรฐานข้อที่ ๑

ม.๑ /๑ หมายถึง ตัวชี้วัดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ข้อที่ ๑

ตัวชี้วัดชั้นปี

หลักสูตรได้กำหนดรหัสกำกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ดังนี้

ท ๑.๑ ม.๔-๖/๒ ดีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน

ท หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

๑.๑ หมายถึง สาระที่ ๑ มาตรฐานข้อที่ ๑

ม.๔-๖/๒ หมายถึง ตัวชี้วัดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ ข้อที่ ๒

ตัวชี้วัดช่วงชั้น

◆ จุดประสงค์การเรียนรู้

เป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับหรือบรรลุผล / สิ่ง que ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และทำได้/ระบุพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งมี 3 ด้านคือ

- ด้านความรู้ (Knowledge : K) เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า
- ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process : P) เกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมหรือทักษะกระบวนการต่างๆที่ต้องการวัดผู้เรียน
- ด้านเจตคติหรือคุณธรรมจริยธรรม (Attitude : A) เกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก การเห็นคุณค่า และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านต่างๆ

◆ สาระสำคัญ (Concept)

หมายถึง - แก่นของเรื่องหรือประเด็นหลักของเรื่องที่จะสอน/แก่นของความรู้
- บทสรุปของเนื้อหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่คุณสอนต้องการให้ผู้เรียนจดจำ

(เขียนให้สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้หรือเนื้อหาที่สอน ใช้ภาษากระชับชัดเจนอ่านเข้าใจง่าย)

◆ **สาระการเรียนรู้**
/ เนื้อหาความรู้ (สาระที่สอน)

คือ รายละเอียดของเรื่องที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ / สาระ
ที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้

(ถ้ามีรายละเอียดเนื้อหาทำให้เขียนเฉพาะหัวข้อหลักและ
หัวข้อย่อยที่จะสอนตามลำดับเป็นข้อๆ)

◆ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (Competencies of learners) หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้หรือปฏิบัติงานหรือสร้างผลงานได้โดดเด่น

- หากสามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด ก็จะช่วยให้เกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2561) มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

(นำมาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

◆ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึกสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

(นำมาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

◆ กิจกรรมการเรียนรู้

คือ สภาพการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้นเพื่อทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนไปสู่จุดประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อาจใช้วิธีการจัดกิจกรรมได้หลากหลายวิธีการและหลายขั้นตอน

◆ สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดองค์ความรู้จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน โดยผู้สอนนำมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ช่วยผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นวัสดุ อุปกรณ์ วิธีการ คน สัตว์ สิ่งของ เอกสารประกอบการสอน หนังสือ ใบความรู้ เป็นต้น

แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง แหล่งที่มีข้อมูล ข่าวสารสารสนเทศหรือความรู้ต่างๆที่ให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ เว็บไซต์ เป็นต้น

◆ หลักฐานการเรียนรู้

1. ชิ้นงาน

1.1 งานเขียน - รายงาน เรียงความ จดหมาย โคร่ง กลอน หนังสือเล่มเล็ก แผนภาพ
แผนผัง แผนภูมิ

1.2 ภาพ/แผนภูมิ - ภาพวาด กราฟ ตาราง

1.3 สิ่งประดิษฐ์ - งานประดิษฐ์ งานแสดงนิทรรศการ หุ่นจำลอง แฟ้มสะสมงาน

2. ภาระงาน - การพูดเล่าเรื่อง/นำเสนองาน การอภิปราย การอ่าน กล่าวรายงาน ได้ว่าที่
ร้องเพลง เล่นดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย การตอบคำถาม การสัมภาษณ์

○ งานที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างชิ้นงาน/ภาระงาน ได้แก่ การทดลอง การสาธิต
การแสดงละคร การแสดงบทบาทสมมติ

◆ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

เป็นการวัดผลและประเมินผลความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน โดยจะต้องระบุ
วิธีวัดผล เครื่องมือวัดผล เกณฑ์การประเมินผลให้ชัดเจนสอดคล้องกับ
จุดประสงค์การเรียนรู้

1) การวัดผล

เป็นการรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การทดสอบ การตรวจผลงาน เป็นต้น

(เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้หรือไม่)

2) ประเมินผล

เป็นการตัดสินสิ่งที่จะวัดโดยนำตัวเลขที่วัดประเมินผลได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการตัดสินคุณค่าสิ่งที่วัดประเมินผล เช่น ผ่าน ไม่ผ่าน

3) เกณฑ์การประเมินผล

เป็นการกำหนดเงื่อนไขของการวัดและประเมินผลที่ผู้เรียนจะผ่านเกณฑ์การวัดผลและประเมินผล ในลักษณะเชิงปริมาณและคุณภาพ

◆ บันทึกผลการเรียนรู้หรือบันทึกหลังสอน

คือ การบันทึกผลที่เกิดขึ้นหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จ
สิ้นลง โดยเป็นการบันทึกสรุปรายละเอียดข้อมูลการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้ว่าบรรลุผลตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ประสบปัญหาและ
อุปสรรคหรือไม่

Thank
you